

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.IV.21.113/2021/5.

A tanács tagjai:

Dr. Kovács Zsuzsanna a tanács elnöke

Dr. Pataki Árpád előadó bíró

Dr. Stark Marianna bíró

A felperes:

felperes (cím)

A felperes képviselője:

Dr. Nagyistók Bence Ügyvédi Iroda (cím1, ügyintéző: dr. Nagyistók Bence ügyvéd)

Az alperes:

alperes (cím2)

Az alperes képviselője:

Litresits Ügyvédi Iroda (1053 Budapest, Veres Pálné u. 14. II/4., ügyintéző: dr. Litresits András ügyvéd)

A per tárgya:

Személyiségi jog megsértése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

A felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Szegedi Ítéltábla Pf.II.20.044/2021/7. szám

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Kecskeméti Törvényszék 7.P.20.172/2020/19.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezését – a másodfokú eljárási költség és illeték viselésére is kiterjedően – hatályon kívül helyezi és az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 177.800 (százhetvenhétezer-nyolcszáz) forint másodfokú és felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 118.000 (száztizennyolcezer) forint másodfokú és felülvizsgálati eljárási illetéket a felperes köteles az államnak – külön felívásra – megtéríteni.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes helység város polgármestere, ezt megelőzően ezt a tisztséget név (a továbbiakban: volt polgármester) töltötte be. Az alperes 1998 és 2019 között helység Megyei Jogú Város Önkormányzati képviselője, 2014 és 2019 között az Ellenőrző Bizottság elnöke volt.

[2] helység Megyei Jogú Város képviselőjében a volt polgármester 1995. december 20-án a Kft. részére eladta a helységi 2090/2. helyrajzi számú, 719 m² alapterületű ingatlant (a továbbiakban: ingatlan) 18.694.000 forint vételárért, a vevő pedig ugyanezen a napon, az ingatlant az név3 Kereskedelmi Bank Rt. részére 28.000.000 forintért értékesítette. Az immáron a felperes által képviselt önkormányzat az név3 Bank Nyrt.-vel 2017. október 26-án az ingatlan bérlete tárgyában szerződést kötött. Az ingatlan az név3 Bank Nyrt. által kiadott tulajdonosi hozzájárulással önkormányzati projekt részévé vált. Az ingatlan egy részén építési és parkrendezési munkálatok történtek, itt felépült egy új három szintes kulturális közösségi intézmény, a bank tulajdonát képező telket is magában foglaló hozzátartozó térrel és zöld területtel. A felek a bérleti szerződésben a bérlemény díját nettó 650.000 forint + áfa/év összegben határozták meg. A létrejött szerződés értelmében az önkormányzat a bérleti díjat úgy fizette, hogy a 2013. augusztus 13-tól 2017. december 31-ig terjedő időszakra összesen 3.618.630 Ft-ot, és 2018. január 1-től kezdődően pedig a megállapított évi bérleti díjat fizeti meg a bank részére. 2015-ben felmerült, hogy az ingatlant a város visszavásárolja, de erre nem került sor. A bérleti szerződésre vonatkozó döntést a felperes saját hatáskörében hozta meg.

[3] A név1 internetes portálon dátum-án jelent meg cikk „a cím3” címmel. Ebben többek között az szerepelt, hogy a volt polgármester 1995. karácsonya előtt kötött adásvételi szerződést a területre, csak hogy a város nem a banknak, hanem egy mérnöki irodának adta el az ingatlant, a Kft.-nek akkori áron 18.600.000 Ft-ot kellett kifizetnie a város szívében fekvő ingatlanért. A cég a szerződésben magára vállalt egy sor hosszú távú kötelezettséget, de valójában még ugyanazon a napon, december 20-án 28.000.000 Ft-ért továbbadta a telket az név3-nek. A cikk további közlés szerint „a felperes név2es polgármester vezette önkormányzat végül 2017. végén állapodott meg az név3-vel. A bank elérte, hogy teljes mértékben sikertelen ingatlan vásárlásáért végül némi kárpótlást kapjon a várostól. A megoldás az lett, hogy hosszútávú bérleti szerződést kötöttek a területre. A név1 információi szerint az önkormányzat évi 650.000 Ft + áfa bérleti díjat fizet az név3-nek, emellett kifizette a 2013–2017 év közötti időszakra visszamenőlegesen további 3,6 millió Ft-ot, így most lényegében a város fizet azért a területért, amit 25 éve eladott az akkori polgármester”.

[4] Ezen cikkhez kapcsolódóan az alperes dátum-án a következő bejegyzést tette közzé: „helységIAK! felperes fedezi a város korábbi név2es polgármesterének korrump telekügyletét. név és felperes eddig 15.000.000 Ft-tal károsította meg helység várost és még mindig az név3-é a telek. Sunyi módon hallgatnak a talpunk alatt lévő név és felperes telekügyletről. Az név4 előtti építési telket 1995. december 20-án adta el név, majd még aznap 10 millióval drágábban továbbadták az név3-nek, majd 2013-ban kérte az név3, hogy vásárolja vissza a város, de felperes senkit meg nem kérdezve inkább visszabérli a telket, eddig már 5.000.000 Ft-ba került a bérlet és évente 825.000 Ft-ot fizetünk az név3-nek!”.

[5] A felperes még ezt megelőzően 2019. március 14-én a helysége hivatalosan bejelentett ellenzéki politikai tüntetésen, közvetlenül az ingatlan melletti területen beszédet mondott, amelyben az ügyben elfoglalt politikai véleményét is közölte.

[6] Az alperes saját Facebook oldalán 2019. március 17-én, valamint március 23-án a név1 cikkéhez hozzászóló kommentjében foglaltakat lényegében megismételte. A március 17-i bejegyzés a következőket tartalmazta: „A helységi Többség március 14-én este történelmi megemlékezést tartott a Városháza falán elhelyezett Kossuth emléktáblánál. Előtte kiálltunk a Márciusi Ifjak egyik legfontosabb követelése, a sajtószabadság mellett. Az név4 előtti építési telket 1995. december 20-án adta el név, majd még aznap 10.000.000 Ft-tal tovább adták az név3-nek, majd 2013-ban kérte az név3, hogy vásárolja vissza a város, de felperes senkit meg nem kérdezve inkább visszabérli a telket, hátha így nem tűnik fel senkinek az ügy. Eddig már 5.000.000 Ft-ba került a bérlet és évente 825.000 Ft-ot fizetünk az név3-nek! A név2 a név-felperes ügyet most több internetes portál is megírta..., mert a helységiaknak is joguk van tudni, hogy mi történik helységeon...”.

[7] A 2019. március 23-i bejegyzésében az alperes a következőket írta: „helységeON AZ név4 ELŐTTI név-felperes TELEK, amiért már 15.000.000 Ft-ot bukott a város, amit titokban bérelnék az név3-tól! 1995. december 20-án adta el név, majd még aznap a 10.000.000 Ft-tal drágábban továbbadták el az név3-nek, majd 2013-ban kérte az név3, hogy vásárolja vissza a város, de felperes senkit meg nem kérdezve inkább visszabérli a telket, hátha így nem tűnik fel senkinek az ügy. Eddig már 5.000.000 Ft-ba került a bérlet és évente 825.000 Ft-ot fizet a város az név3-nek! A helységiaknak is joguk van tudni, hogy mi történik helységeon ...”.

A felperes keresete és az alperes ellenkérelme

[8] A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes azzal, hogy a saját Facebook oldalán dátum., március 17. és március 23-án, a név1 internetes hírportálon dátum-án a „cím3” címmel megjelent cikkhez kapcsolódóan írt bejegyzéseiben valótlanul állította, hogy a volt polgármesterrel együtt 15.000.000 Ft összegű kárt okozott helység városának, senkit meg nem kérdezve, tehát minden szükséges felhatalmazás nélkül önhatalmúlag járt el a bérleti ügylet megkötése során; fedezte a város korábbi név2es polgármesterének korrupt telekügyletét; sunyi módon falazott a volt polgármesternek és korrupt bűnöző, megsértette a jóhírnév védelméhez fűződő személyiségi jogát. Kérte továbbá annak megállapítását, hogy ugyanezen alkalmak esetében az alperes a való tények hamis színben történő feltüntetésével állította, hogy „Eddig már 5.000.000 forintba került a bérlet és évente 825.000 forintot fizetünk az név3-nek” szintén megsértette a jóhírnév védelméhez fűződő személyiségi jogait, olyan hamis látszat keltésével, hogy a visszamenőlegesen a 2013–2017. közötti időszakra kifizetett összeg 5.000.000 forint volt, és ezen felül fizet még az önkormányzat az azt követő időszakra évente 825.000. forint bérleti díjat.

[9] Másodlagos kereseti kérelmében annak megállapítását kérte, hogy amennyiben bármelyik kitétel tekintetében a bíróság azt állapítaná meg, hogy az véleménynyilvánításnak minősül, akkor a közöltek a becsület védelméhez fűződő személyiségi jogát sértik. Továbbá jogkövetkezményként kérte az alperesnek a jogsértés abbahagyására kötelezését és a további jogsértéstől való eltiltását, valamint kérte az alperes elégtétel adására kötelezését oly módon, hogy a jelen perben a keresetnek helyt adó ítélet rendelkező részét tegye közzé a saját Facebook oldalán. Kérte továbbá az alperest 500.000 forint sérelemdíj és járulékainak megfizetésére kötelezni.

[10] A felperes kereseti indokolása szerint az alperes tartalmilag bűncselekmény elkövetésével vádolta meg, mikor azt állította, hogy a korábbi polgármesterrel együtt 15 millió forint kárt okozott helység városának, illetve sunyi módon fedezi a város korábbi név2es polgármesterének korrupt telekügyletét, ez ugyanis értékelése szerint azt is jelenti,

hogy őt is korruptnak nevezték. A bérleti szerződés megkötésére az önkormányzat vagyonrendelete szerint saját hatáskörében jogosult volt, kár pedig azért sem érhette a várost a telek utáni bérleti díj fizetésével, mert az adott területen jelentős, a bérleti díj összegét meghaladó bevételt hozó parkoló automata működik. A személyével kapcsolatos valótlan és sértő tényállításokat közszereplőként sem köteles eltűnni. A másodlagos kereseti kérelem indokaként előadta, hogy személyének bűncselekménnyel való megvádolása becsülethez fűződő személyiségi joga megsértését mindenképpen megvalósítja, mivel annak ténybeli alapja hiányzik. Ha a véleménynyilvánítás, bírálat valótlan tényállításokon alapul és téves következtetés levonására ad alapot, illetve, ha önkényes vagy öncélú, vagy nem felel meg az ésszerű gondolkodásnak, a logika szabályainak, akkor az a becsület sérelmét okozza. A sérelemdíj iránti igény indokaként előadta, hogy a sérelmezett közlések bárki által megismerhetők, a jogsértés tartósan fennáll, a közlések széles kör számára hozzáférhetők. Az alperes állításai alkalmasak a nyilvánosság hátrányos befolyásolására, a tevékenységére vonatkozó negatív értékítélet kialakítására.

[11] Az alperes a kereset elutasítását kérte a jogalap hiányára hivatkozással. Álláspontja szerint tényeken alapuló véleményt fejtett ki a felperes tevékenységéről, az összecszerűsések is érdemben pontosan kerültek megjelölésre.

Az első- és másodfokú ítélet

[12] Az elsőfokú bíróság ítéltével a kereset elutasította és a felperest perköltség megfizetésére kötelezte.

[13] Ítéletének indokolásában rögzítette, hogy a felperes polgármesterként közszereplőnek minősül. Kifejtette, hogy az 1995-ben kötött két adásvételi szerződésben valóban létezik egy közel 10 millió forintos vételár-különbség, továbbá megállapítható, hogy a 2019-ig kifizetett bérleti díj is megközelítőleg 5 millió forint, így a két összeg együttesen megközelíti a 15 millió forintot, amely a város oldalán kárként értékelhető, így az erre vonatkozó tényállítás a valóságnak megfelel. Azok a közlések, mely szerint a felperes a korábbi polgármester korrupt telekügyletét fedezné, neki „sunyi módon falazna” olyan közügyre vonatkozó vélemények, amelyet a közszereplő felperes tűnni köteles. Az így kialakított vélemény nem sérti a becsület védelméhez fűződő személyiségi jogot sem, mert kifejezőmódjában nem indokolatlanul bántó, sértő vagy megalázó, nem gyalázkodó tartalmú. Az elsőfokú bíróság mellőzte a volt polgármester büntető ügye iratainak, az önkormányzat és az név3 levelezésének beszerzését, valamint az ingatlanon működő parkoló árbevételének vizsgálatát, mert álláspontja szerint ezek szükségtelenek a perbeli jogvita eldöntéséhez. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a keresetnek hiányzik a jogalapja, így az igényelt jogkövetkemények alkalmazására sem kerülhet sor.

[14] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta és megállapította, hogy az alperes azzal, hogy saját Facebook oldalán dátum., 17. és 23. napján, a név1 internetes hírportálon dátum. napján „A cím3” címmel megjelent cikkhez kapcsolódóan írt bejegyzéseiben annak valótlan állításával, hogy a felperes névval együtt 15.000.000 forint összegű kárt okozott helység városának; senkit meg nem kérdezve, tehát minden szükséges felhatalmazás nélkül önhatalmúlag járt el a bérleti ügylet megkötése során; fedezi a város korábbi név2es polgármesterének korrupt telekügyletét, sunyi módon falaz névnek; korrupt bűnöző, megsértette a felperes jóhírnévhez fűződő személyiségi jogát. Kötelezte az alperest a jogsértés abbahagyására, eltiltotta a további jogsértéstől és kötelezte arra, hogy a jogerős ítélet rendelkező részét saját költségén tegye közzé a saját Facebook oldalán. Kötelezte továbbá az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 500 000 forintot és járulékait sérelemdíj címén, továbbá kötelezte a felperes javára az első- és másodfokú perköltség megfizetésére, valamint az államnak az első- és másodfokú illeték megfizetésére.

[15] A másodfokú bíróság ítéletének indokolásában ismertette a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:42. § (1) és (2) bekezdését, a 2:43. § d), pontját, a 2:45. § (1) és (2) bekezdését. E jogszabályi rendelkezések alapján azt vizsgálta, hogy a kifogásolt kitételek tényállításnak vagy véleménynyilvánításnak minősülnek-e, melynek során az elhatárolásnál az ún. bizonyíthatósági teszt alkalmazását végezte el. Alapelveként rögzítette, hogy az önkormányzati intézményrendszer működésének és tevékenységének, ezáltal az azt irányító és működtető személyek munkájának bírálata, kritikája még annak túlzó jellege esetén sem jogsértő, a közéleti szereplőknek a közügyek vitatása körében az őket érintő vagy minősítő, a személyüket támadó jellegű kritikákat illetően a türési kötelezettsége magasabb szinten határozható meg.

[16] A másodfokú bíróság nem értett egyet az elsőfokú bírósággal abban, hogy a vitatott kitételek döntő többsége valós tényállításnak minősül. Álláspontja szerint az 1995-ös adásvételi szerződésnél helység Város képviseletében a volt polgármester járt el, ezért a jogügylet folytán megvalósult és a várost érintő esetleges károkozó magatartásért a felperes felelőssége nem állapítható meg, mivel az ügyletkötésben nem vett részt. Közömbösnek minősítette, hogy a kár 10 millió forintban, vagy 15 millió forintban került megjelölésre, mert valótlannak ítélte azt a közlést, hogy a felperes a volt polgármesterrel együtt, vele közösen kárt okozott a városnak. Szükségtelennek tartotta a károkozás megítélése tekintetében a bérleti szerződés vizsgálatát, mert a közlésben a jogsérelem - az álláspontja szerint - a közös károkozás tényében mutatkozik meg. Mindezekre figyelemmel annak sem tulajdonított jelentőséget, hogy a város a területen működő parkoló automata üzemeltetéséből milyen összegű éves bevételre tesz szert.

[17] Abban a kérdésben, hogy a felperes önhatalmúlag járt-e el a bérleti szerződés megkötésénél, a város vagyongazdálkodási rendeletének elemzésével megállapította, hogy mivel a perrel érintett bérleti szerződés szerint az éves bérleti díj összege 650.000 forint + áfa, azaz 825.500 forint, ezért a bérleti szerződés megkötéséhez nem volt szükség a szervezeti és működési szabályzat szerint valamely bizottság vagy a közgyűlés határozatára, azt a felperes az önkormányzat képviseletében eljárva, az önkormányzati testületek bevonása nélkül megköthette. Megállapíthatónak találta ezért azt, hogy az alperes annak állításával, hogy a felperes felhatalmazás nélkül, önhatalmúlag járt el az ügyletkötés során, megsértette a felperes jóhírnevét.

[18] A másodfokú bíróság megítélése szerint azon közlések, miszerint a felperes "fedezi a város korábbi név2es polgármesterének korrupt telekügyletét", "sunyi módon falaz a volt polgármesternek", illetve "korrupt bűnöző", egyértelműen az alperes részéről bűncselekmény elkövetésére, illetve a más által elkövetett bűncselekmény eltussolására való törekvésre vonatkoznak. Ezek a kijelentések bizonyítható tényállítások, amelyeket az alperes tartozott volna bizonyítani. Arra vonatkozóan azonban, hogy a felperes bűncselekményt követett el, illetve korrupt, az alperes bizonyítást nem ajánlott fel. E valótlán és sértő tartalmú tényállítások ezért alkalmasak a jóhírnév sérelmének megállapítására.

[19] A másodfokú bíróság az eddig kifizetett bérleti díj összegére vonatkozó, sérelmezett közlés tekintetében az elsőfokú bíróságnak a keresetet elutasító álláspontjával és döntésével egyetértett.

[20] A jogsértés megállapítása mellett a további jogkövetkezményekről a másodfokú bíróság a Ptk. 2:51. § (1) bekezdés b), c) pontjai alapján határozott azzal, hogy a további jogsértéstől való eltiltás, az abbahagyásra kötelezés, illetve az elégtétel adása objektív alapon, felróhatóságtól függetlenül, pusztán a jogsértések tényére tekintettel alkalmazta. A sérelemdíj összegéről a másodfokú bíróság mérlegeléssel határozott a Ptk. 2:52. §-a alapján. Az összecszerűség meghatározásánál vette figyelembe a jogsértés ismétlődését, a megjelenés helyét és a felróhatóság mértékét.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[21] A jogerős ítélet ellen az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Megsértett jogszabályként hivatkozott az Alaptörvény 39. cikk (2) bekezdésére és 28. cikk (1) bekezdésére, a Ptk. 2:42. § (1) és (2) bekezdésére, a 2:44. § (1) bekezdésére, 2:45. § (1) és (2) bekezdésére, valamint a 2:51. és 2:52. §-ára. Felülvizsgálati álláspontja szerint a kifogásolt közlések közéleti véleménynyilvánítás keretében, közügyről szóló vitában keletkeztek, amelyeknek valós ténybeli alapja volt. A volt polgármestert különösen nagy vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés miatt jogerősen elítélték, a büntetőeljárásnak tárgyát képezte az ingatlan 1995-ben történt értékesítése is. A vitatott kitételek szerepeltek a 2019. március 14-én elmondott politikai beszédben is. A 15 millió forint károkozásra vonatkozó közlés alapja az 1995-ben azonos napon kötött adásvételi szerződések vételár különbözete, illetve már a felperes által a város képviselőjében megkötött bérleti szerződés alapján az név3-nek 2019-ig megfizetett közel 5 millió forint. Hangsúlyozta, hogy törvényesen eljárva is okozható kár, ha például a döntéshozók rossz megoldást választanak. A bérleti szerződést a felperes a város képviselőjeként külön felhatalmazás, mások megkérdezése nélkül kötötte meg, ő pedig a város jegyzőjének a részére 2018-ban megküldött válaszából merítette azt az információt, hogy a szerződés megkötéséhez a közgyűlés hozzájárulására lett volna szükség. Az a nem vitatott tény, hogy a felperes a szerződésről nem kérdezett meg senkit, illetve arról utólagos tájékoztatást sem adott, a vitatott kijelentéshez megfelelő ténybeli alapot szolgáltatott.

[22] Azon közlések, mely szerint a felperes a volt polgármester korrupt ügyleteit fedezi, sunyi módon falaz neki, az alperes szerint vélemény, amely arra vonatkozik, hogy például a bérleti szerződésre vonatkozó döntésből a felperes kizárta a különböző testületeket. Utalt arra, hogy a volt polgármester elleni büntetőeljárásnak része volt a perbeli telekügylet, és attól a felperes nyilvánosan nem határolódott el. Miután véleményt fogalmazott meg, nem terheli bizonyítási kötelezettség. Ettől függetlenül, nem nevezte a felperest „korrupt bűnözőnek”, a 2019. március 14-i beszédében is általában arra utalt, hogy a „név2-esek” kimentik egymást, „ezek a korrupt bűnözők egymást védik”. Az alperes hivatkozott kúriai határozatokra, amelyekben megállapították, hogy a „korruptió”, valamint a „korrupt” kifejezések használata közszereplők vonatkozásában nem minősül konkrét bűncselekmény vádjának, hanem erőteljes, túlzó értékítéletnek tekinthető, amelyet közéleti szereplők túrni kötelesek.

[23] A felperes a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte annak helyes indokai alapján, kiemelve azt, hogy véleménynyilvánítás esetén is szükséges a ténybeli alap megléte, továbbá nem az alperes politikai felszólalását, hanem más alkalommal tett sértő tényállításait tette a per tárgyává.

A Kúria döntése és jogi indokai

[24] A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint alapos.

[25] A felülvizsgálat a megelőző eljáráshoz kapcsolódó rendkívüli, korlátozottan igénybe vehető fellebbviteli perorvoslat, melynek kizárólag jogszabálysértésre hivatkozásra alapítottan van helye. Rendkívüli jogorvoslati jellegéből következően funkciója a kérelmet előterjesztett fél által állított jogsérelem elbírálása és megalapozottsága esetén annak orvoslása. A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 423. § (1) bekezdése szerint a Kúria a felülvizsgálat során a felülvizsgálati és csatlakozó felülvizsgálati kérelem korlátai között, az ott megjelölt jogszabályok, illetve a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérés tekintetében vizsgálja a jogerős ítélet jogszabálysértő, illetve a kúriai határozattól jogkérdésben eltérő voltát. A (2) bekezdés szerint a felülvizsgálat a jogerős ítélet meghozataláig bekövetkezett és a jogerős ítélettel elbírált tényekre terjedhet ki.

[26] A felülvizsgálati kérelem alapján abban a kérdésben kellett állást foglalni, hogy a jogerős ítélet jogszabályt sértve állapította-e meg az egyes kitételek tekintetében azok jóhírnevet sértő tartalmát.

[27] Az Alaptörvény VI. cikkének (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jóhírnevét tiszteletben tartsák. A véleménynyilvánítás szabadsága és a gyülekezési jog gyakorlása nem járhat mások magán- és családi életének, valamint otthonának sérelmével. A IX. cikk (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához. A (4) bekezdés szerint a véleménynyilvánítás szabadságának a gyakorlása nem irányulhat mások emberi méltóságának a megsértésére. A Ptk. 2:44. § (1) bekezdése szerint a közügyek szabad vitatását biztosító alapjogok gyakorlása a közéleti szereplő személyiségi jogainak védelmét szükséges és arányos mértékben, az emberi méltóság sérelme nélkül korlátozhatja; azonban az nem járhat a magán- és családi életének, valamint otthonának sérelmével. A (2) bekezdés szerint a közéleti szereplő a közügyek szabad vitatásának körén kívül eső közléssel vagy magatartással szemben a nem közéleti szereplővel azonos védelem illeti meg. A 2:45. § (1) bekezdése szerint a becsület megsértését jelenti különösen a más személy társadalmi megítélésének hátrányos befolyásolásra alkalmas, kifejezőmódjával indokolatlanul bántó véleménynyilvánítás. A (2) bekezdés szerint a jóhírnév megsértését jelenti különösen, ha valaki más személyre vonatkozó és e személyt sértő, valótlan tényt állít vagy híresztel, vagy valós tényt hamis színben tüntet fel.

[28] A Legfelsőbb Bíróság PK 12. számú állásfoglalása szerint az igény elbírálásánál a közleményt a maga egészében kell vizsgálni. A kifogásolt közléseket, kifejezéseket nem formális megjelenésük, hanem valóságos tartalmuk szerint kell figyelembe venni, a közlemény egymással összetartozó részeit összefüggésükben kell értékelni és az értékelésnél tekintettel kell lenni a társadalmilag kialakult közfelfogásra is. A jogosult személyének megítélése szempontjából közömbös részletek, pontatlanságok, lényegtelen tévedések nem adnak alapot jogsértés megállapítására. Véleménynyilvánítás, értékelés, bírálat, valamint a társadalmi, politikai, tudományos és művészeti vita önmagában nem lehet jogsértés megállapításának alapja (II., III. pont).

[29] Az Alkotmánybíróság több határozatában foglalkozott a szabad véleménynyilvánításhoz való jog tartalmával, terjedelmével, jogi védelmével és korlátaival egyaránt. E körben rögzítette, hogy a közügyekkel összefüggő vélemény kinyilvánításának szabadsága a szólás- és sajtószabadság legbensőbb védelmi köréhez tartozik. A tényállítást tartalmazó megnyilvánulások szintén részei a szólásszabadságnak. Egyrészt valamely tény közlése is kifejezhet személyes véleményt, másrészt tényközlések nélkül a véleményformálás is ellehetetlenülne. A politikai véleménynyilvánítás fokozott védelme mind a közügyekben megfogalmazott értékítéletekre, mind pedig a közügyek körébe tartozó tényállításokra vonatkozik. A tények közlése tipikusan a vélemények alapja, ezért még az alkotmányos értékkel nem bíró, utóbb hamisnak bizonyult tények esetében is indokolt, hogy a jogi felelősségre vonás során a felróhatóság és az esetleges joghátrányok mértékének meghatározása körében figyelembe vegyék a közéleti viták minél szabadabb folyásának érdekét. A közügyekre vonatkozó szólások mindegyike fokozott védelem alá tartozik és ezáltal korlátozza az általa érintettek személyiségi jogainak védelmét {7/2014. (III. 7.) AB határozat [42], [45], [49], [50] és [57]}. A politikai szereplők a kampányidőszakon kívül is éles bírálatokat és állításokat fogalmaznak meg egymással szemben, amelyekkel összefüggésben ugyanúgy egy fokozottabb tűrés kötelezettséget kell megkövetelni. Az egyes politikai szereplőknek ugyanis kampányidőszakon kívül is számos lehetőségük nyílik a megfogalmazott bírálatokra történő széles körű reagálásra. A politikai viták keretében megfogalmazott tényállítások meghatározása nem történhet önmagában a bizonyíthatósági

teszt köznapi értelemben vett automatikus alkalmazásával, azaz nem szorítkozhat kizárólag a vizsgált kijelentés szó szerinti tartalmának értékelésére. A közügyek intenzív vitájában részt vevők jogi felelősségre vonásához nem elegendő annak kimutatása, hogy a vizsgált megszólalás bizonyos elemei ténylegesen, objektív módon cáfolhatók. A vitatott kijelentés értékelését arra is figyelemmel kell elvégezni, hogy a kijelentés milyen valódi jelentést hordoz a választópolgárok számára {3217/2020. (VI. 19.) AB határozat [38]}.

[30] A perben nem volt vitatott, hogy a felperes és az alperes is a helyi közelet politikus szereplői, s mint ilyen közszereplőnek minősülnek. Az alperes által a hozzászólásaiban alkalmazott és a felperes által kifogásolt kitételek értékelésénél a közeleti vitában a közszereplő politikusok nyilatkozatainak megítélésére vonatkozó alkotmányossági és az ítélezési gyakorlat által kimunkált általános szempontokra figyelemmel kell eljárni. A Kúria úgy ítélte meg, hogy a másodfokú bíróság mindezeket a szempontokat döntésének meghozatalánál nem vette figyelembe.

[31] Az első kitélt, miszerint a felperes és a volt név2es polgármester 15 millió forint kárt okozott a városnak, az elsőfokú bíróság valós tényállításnak minősítette azzal, hogy 1995-ben a város részéről az ingatlant áron alul értékesítették, amit a második adásvételi szerződésben rögzített vételárból lehetett megállapítani, és ez az értékesítés vezetett oda, hogy a jelenben a városnak a korábban tulajdonában volt ingatlan után szerződés alapján bérleti díjat kell fizetnie, amelynek összege a közlések időpontjáig körülbelül 5 millió forint volt. A másodfokú bíróság ítélete ezzel szemben a kialakult helyzetet úgy értékelte, hogy az 1995-ös értékesítésért a felperest – aki akkor még nem volt tisztségviselő – felelősség nem terhelheti a bérleti díj fizetése pedig közvetlenül kárként nem értékelhető.

[32] A Kúria álláspontja szerint a közlés nem ragadható ki a szövegösszefüggéseiből, a PK 12. számú állásfoglalásra is tekintettel azt szükséges vizsgálni, hogy a közlés az olvasók számára ténylegesen milyen tartalmat hordoz. A kifogásolt közlés összességében ténybeli alapokkal rendelkező politikai tartalmú, közügyben történt véleménynyilvánítás. Az, hogy 1995-ben az önkormányzat a valós értéken alul értékesítette az ingatlant, a véleménynyilvánítás szintjén értékelhető kárként, miként kifejtendő olyan vélemény is, hogy a korábbi értékesítés következménye az, hogy a jelenben az ingatlan után a város bérleti díjat kénytelen fizetni. A véleményként történő minősítés független attól, hogy a kifejtett vélemény helyes vagy helytelen, igaz vagy hamis. A közügyben kifejtett vélemény a szólásszabadság részeként a szabad véleménynyilvánításhoz való jog széleskörű védelmét élvez. Ezért a másodfokú bíróság jogszabályt sértve állapította meg a személyiségi jog, ezen belül a jóhírnév megsértését.

[33] Azon közlés tekintetében, hogy a felperes a bérleti szerződésre vonatkozó megállapodást az önkormányzat testületeinek megkérdezése nélkül, önhatalmulag kötötte meg, a jogerős ítélet – elfogadva a felperes érvelését - valótlan tényállítás miatt megállapította a jóhírnév megsértését, figyelemmel arra, hogy az önkormányzat vagyonrendelete felhatalmazta a polgármestert, hogy saját hatáskörében eljárva kösse meg a - perbeli megállapodás szerinti összeget is magában foglaló, meghatározott értékhatáron belüli - megállapodást. A Kúria álláspontja szerint e közlés, szemben a másodfokú bíróság megállapításával, a felperes közügyekkel kapcsolatos tevékenységének kritikájaként értékelhető. Az alperes szerint helyes lett volna a szerződés megkötésének folyamatába bevonni a város különböző testületeit, illetve, amint arra az alperes hivatkozott, a város jegyzőjének tájékoztatása szerint is a szükséges lett volna a közgyűlés hozzájárulására megállapodáshoz. E körben nem volt jelentősége annak, hogy a felperes betartotta-e a helyi jogszabályok rendelkezéseit, figyelemmel arra is, hogy a közügyek vitatása körében az egyébként jogszerűen hozott döntések is szabadon kritizálhatóak, a véleménynyilvánítás ilyen ügyekben megengedett tágabb kereteit pedig az alperes ebben az esetben sem lépte túl.

[34] Azon közlések tekintetében, miszerint a felperes magatartásával fedezi a város volt polgármesterének korrupt telekügyletét és „sunyi módon falaz” neki, ugyancsak tévesen állapította meg a másodfokú bíróság bűncselekmény állítása miatt a jogsértést. Az alperes ugyanis a sérelmezett bejegyzés tartalmi összefüggéseit is tekintve, képletes kifejezésekkel politikai, közéleti tartalmú véleményt fogalmazott meg a felperes bírált tevékenységével szemben. A szövegösszefüggésből megállapíthatóan az alperes a bérleti szerződés megkötését és ezáltal a város részéről a bérleti díj fizetésének kötelezettségét tekintette olyan körülménynek, amely mintegy „el kívánná fedni” a korábban megkötött adásvételi szerződés anomáliáit, amely miatt a volt polgármestert büntetőjogilag elmarasztalták. A megfogalmazás kétséget kizáróan erőteljes, azonban nem lépi túl a szabad véleménynyilvánításnak a közszereplőkkel szemben megengedett tágabb kereteit. A vélemény a közhatalmat gyakorló személyek tevékenységét illetően jogszerűen lehet éles, túlzó vagy akár megbotráncozást keltő is. A vélemény tényleges korlátját az emberi méltóság megsértésének tilalma jelenti, amelyet a kifogásolt közlés megfogalmazása nem sértett meg.

[35] Mindebből következően téves a másodfokú bíróságnak az az álláspontja, hogy a felperesnek a személyét korrupt bűnözőként való feltüntetése miatt az alperesnek kellett volna bizonyítania, hogy a felperes bűncselekményt követett el. A közlés körülményeiből is megállapíthatóan az alperes nem konkrét büntetőügy aktuális állásáról számolt be, hanem a felperesnek az ingatlant érintően a város képviselőjében ellátott tevékenységét bírálta. Ez a kritika kétségtelenül erőteljes, túlzó, azonban nem lépi túl a szabad véleménynyilvánítás közügyekben megengedett tágabb kereteit. Az alperes ebben a körben megalapozottan hivatkozott a Kúria egyedi ügyekben hozott határozataira, amelyekben a Kúria már megállapította, hogy a „korruptió”, illetve a „maffia” kifejezések használata adott összefüggésben, a közvagyon felhasználása körében túlzást tartalmazó értékítéletként, erős szóhasználatként, politikai közszereplő tevékenységét illetően jogszabálysértés megállapítása nélkül használható (Pfv.IV.22.258/2017., Pfv.IV.22.614/2017.).

[36] A perbeli közlések megítélése során azt is figyelembe kellett venni, hogy a felperesnek, mint a városi önkormányzat polgármesterének számos lehetősége adódik az őt ért kritikára reagálni, a vitában maga is részt vehet és kifejtheti saját érveit, az olvasók pedig dönthetnek arról, hogy melyik fél érvelését fogadják el.

[37] Mindezeket tekintetbe véve az adott esetben a Kúria úgy ítélte meg, hogy a közügyekben zajló vita lefolytatásához fűződő érdek megelőzi a közszereplő felperes személyiségi jogai védelméhez fűződő érdekét. Az alperes a helyi közéleti vita körébe tartozó témában ténybeli alappal rendelkező véleményt formált, amely nem lépte túl a szabad véleménynyilvánítás megengedett határait.

[38] A kifejtettkre figyelemmel a Kúria úgy ítélte meg, hogy a jogerős ítélet jogszabályt sértve állapította meg a jogsértést és alkalmazta annak jogkövetkezményeit, ezért a jogerős ítéletet a Pp. 424. § (3) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte és a Pp. 405. (1) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 383. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

Az alkalmazott jogszabályok és az alkalmazott joggyakorlat

[39] a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 2:42. § (1) és (2) bekezdés, 2:45. § (1) és (2) bekezdés,

PK 12. számú állásfoglalás

A döntés elvi tartalma

[40] Közügyekről folytatott vitában a közhatalom gyakorlóival szemben az éles megfogalmazású, erőteljes vélemény kifejtése is megengedett. A szólás szabadsága, a szabad véleménynyilvánítás ilyen esetekben a véleményben szereplő tényállításokra is kiterjed, ha a közlő fél jóhiszeműen jár el.

Záró rész

[41] A Kúria a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján a pervesztes felperest kötelezte az alperes jogi képviseletével felmerült munkadíjból álló másodfokú és felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére, amelynek összegét a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdés a) pontja alapján és a (2) bekezdés alkalmazásával, az elvégzett ügyvédi tevékenységgel arányban állóan mérlegeléssel állapította meg.

[42] A Kúria az alperes felülvizsgálati kérelmét a Pp. 405. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 376. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2022. április 6.

Dr. Kovács Zsuzsanna s.k. a tanács elnöke, Dr. Pataki Árpád s.k. előadó bíró, Dr. Stark Marianna s.k. bíró